

นายแพทย์ปฐม สวรรค์ปัญญาเลิศ

รับกฎกระทรวงใหม่ อว.

วศ. ปรับบทบาทรองรับภารกิจให้รวดเร็วและมีคุณภาพ เป็นห้องปฏิบัติการกลางทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของประเทศ

PEOPLE IN FOCUS ฉบับนี้ ได้สัมภาษณ์ นายแพทย์ปฐม สวรรค์ปัญญาเลิศ อธิบดี กรมวิทยาศาสตร์บริการ ถึงแนวความคิดดำเนินงานในช่วงการเปลี่ยนแปลงกฎกระทรวง แบ่งส่วนราชการกรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) พ.ศ. 2564 ในราชกิจจานุเบกษา ลงวันที่ 2 มีนาคม 2564 โดยอาศัยอำนาจตาม ความในมาตรา 6 วรรคหนึ่ง และมาตรา 9 แห่ง พรบ. ระเบียบบริหารราชการกระทรวงการ อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

วศ. มีอำนาจหน้าที่สำคัญในด้านใดบ้าง เมื่อมีการปรับเปลี่ยนกฎกระทรวง อว.

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการฯ ได้กำหนดให้กรม วิทยาศาสตร์บริการ มีภารกิจเกี่ยวกับการให้บริการทาง วิทยาศาสตร์โดยดำเนินการกำกับดูแล ส่งเสริม วิจัยและ พัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งเป็นสถาน ปฏิบัติการกลางทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเสริม สร้างการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ความสามารถในการ แข่งขันของประเทศซึ่งแบ่งได้ ดังนี้

1. พัฒนาคุณภาพห้องปฏิบัติการ

โดยการส่งเสริมสนับสนุนและดำเนินการรับรอง ระบบงานห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ด้านเคมี ด้านฟิสิกส์ และด้านวิทยาศาสตร์ชีวภาพตามมาตรฐานสากลเพื่อเพิ่ม ศักยภาพและขีดความสามารถห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ให้เป็นที่ยอมรับของนานาชาติและทำให้ผลิตภัณฑ์ มีคุณภาพ

2. พัฒนาศักยภาพบุคลากรห้องปฏิบัติการ

โดยการบริหารจัดการการศึกษา และฝึกอบรมทาง

วิชาการและเทคนิคปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ เพื่อเพิ่มพูน ความรู้และทักษะให้แก่บุคลากรห้องปฏิบัติการของภาค รัฐและเอกชน ให้สอดคล้องกับความต้องการของประเทศ

3. พัฒนาหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

โดยการจัดหา จัดระบบ และจัดบริการสารสนเทศทาง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และดำเนินการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อเป็นแหล่งกลางของข้อมูลทางวิชาการและ ข้อมูลสารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ

4. วิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีชุมชน

โดยการศึกษา วิจัย และพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสาขาที่สำคัญและตามความจำเป็น รวมทั้งการถ่ายทอดไปสู่การใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

5. เป็นสถานปฏิบัติการกลางทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ

โดยให้บริการวิเคราะห์ทดสอบวัสดุดิบและผลิตภัณฑ์ด้านเคมี เคมีเชิงฟิสิกส์ ฟิสิกส์ ฟิสิกส์เชิงกล วิศวกรรมและวิทยาศาสตร์ชีวภาพ และวิเคราะห์ทดสอบมลพิษในสิ่งแวดล้อมทางด้านเคมีเชิงฟิสิกส์ ฟิสิกส์ ฟิสิกส์เชิงกล และวิศวกรรม รวมทั้งสอบเทียบความถูกต้องเที่ยงตรงของเครื่องมือและอุปกรณ์วัดแก่หน่วยงานทั้งของภาครัฐและภาคเอกชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป

6. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม หรือตามที่รัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

สำหรับโครงสร้างการบริหารของ วศ. ตามกฎกระทรวงดังกล่าว ประกอบด้วยส่วนราชการและกองสำคัญๆ ได้แก่ สำนักงานเลขานุการกรม กองเทคโนโลยีชุมชน กองบริหารและรับรองห้องปฏิบัติการ กองพัฒนาศักยภาพนักวิทยาศาสตร์ห้องปฏิบัติการ และกองหอสมุดและศูนย์สารสนเทศวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กลุ่มตรวจสอบภายใน โครงการเคมี โครงการฟิสิกส์และวิศวกรรม และโครงการวิทยาศาสตร์ชีวภาพ

บทบาทและอำนาจหน้าที่ของ วศ. ภายใต้กฎกระทรวงใหม่ได้กำหนดให้ วศ. เป็นหน่วยงานที่มีภารกิจทำให้บริการทางวิทยาศาสตร์ หรือเป็นห้องปฏิบัติการกลางทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ ซึ่งจะสอดคล้องกับยุคของการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างสิ้นเชิง หรือ Technology Disruption เป็นการเปลี่ยนแปลงของโลกแบบก้าวกระโดด ซึ่ง วศ. จะมีส่วนช่วยในการบูรณาการทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พร้อมทั้งยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขัน

ด้านคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบการ ประชาชนและสังคม เศรษฐกิจจะเดินต่อไปไม่ได้ถ้าประเทศไม่มีสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ วศ. จึงมีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานตลอดจนส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรมใหม่ๆ เพื่อตอบสนองของประเทศไทยในด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งท้ายสุดจะสะท้อนไปสู่ประชาชนที่จะได้รับสินค้าและบริการที่ดีมีคุณภาพ

ภาพรวมก้าวต่อไปของ วศ. จะเดินหน้าไป ในทิศทางใด

ก้าวต่อไปของ วศ. กำหนดไว้ในปี พ.ศ. 2565 คือ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรจากระบบราชการไปเป็น องค์การมหาชน ตอนนี้ได้ปรับโครงสร้างภายในโดยจัดตั้ง กองพัฒนารัฐกิจวิทยาศาสตร์บริการ (พช.) เป็นการนำร่อง หรือทดลองการพัฒนาระบบการทำงานในรูปแบบ Agile Management ซึ่งเป็นแนวทางที่จะช่วยให้การทำงานรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลดการทำงานที่เป็น ขั้นตอนและงานด้านเอกสารลง มุ่งเน้นทีมคุณภาพเพื่อร่วมกันพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือกระบวนการผลิตและบริการที่สามารถตอบโจทย์ลูกค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ขับเคลื่อนภารกิจบริการทางวิทยาศาสตร์ให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากลเพื่อตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เป็นรูปธรรม

ดังนั้น จึงเป็นก้าวแห่งความท้าทายสำคัญที่ วศ. ต้องเร่งผลักดันผลงานตามความเชี่ยวชาญให้เป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับในวงกว้างให้มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะบทบาทในการคาดการณ์ความต้องการบริการด้านวิทยาศาสตร์ของประเทศ (Anticipate need for Science services) ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก อว. เพื่อค้นหาความต้องการของภาคส่วนต่างๆ ทั้งภาคอุตสาหกรรม ภาคการพาณิชย์ หน่วยวิจัยและนวัตกรรม เช่น Science park และมหาวิทยาลัยตามภูมิภาคต่างๆ ซึ่งถ้าเราเตรียมความพร้อมตามแนวทางดังกล่าวจะทำให้ วศ. มีศักยภาพและความพร้อมรองรับการขับเคลื่อนงานบริการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพเอื้อประโยชน์ต่อประเทศไทยและประชาชนชาวไทยในทุกมิติ